

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 2. oktober 2012

J.nr.: 323-0001

Indberetning september 2012

Politiske forhold

Inatsisartuts efterårssamling

Grønlands landsting, Inatsisartut, indledte fredag d. 21. september sin efterårssamling. Samlingen ventes at vare til udgangen af november måned. Samlingen ventes at løbe over 25 mødedage. For dagsorden mv, se særskilt indberetning af 21.09.12.

Republikken Koreas præsident på besøg

På invitation fra statsministeren og landsstyreformanden besøgte Sydkoreas præsident Lee Myung-bak Ilulissat i dagene 9.-10. september. På dansk side deltog HKH Kronprinsen og miljøminister Ida Auken, mens den grønlandske delegation var under ledelse af landsstyreformanden og landsstyremedlem for erhverv og råstoffer, Ove Karl Berthelsen.

I forbindelse med besøget blev fire samarbejdsaftaler underskrevet. Landsstyremedlem Ove Karl Berthelsen og Sydkoreas minister for viden og økonomi, Hong Suk-Woo, underskrev et Memorandum of Understanding om styrket samarbejde på råstofområdet fsva informationsudveksling og forskning. Det statsejede mineselskab Korea Resources Corporation og det grønlandske mineralefterforskningsselskab NunaMinerals underskrev et MoU om styrket samarbejde, ligesom De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland – GEUS og det koreanske Institut for Geovidenkab og Mineralske Ressourcer indgik aftale om øget samarbejde. Endelig underskrev Aarhus universitet et Letter of Intent med Republikken Koreas polarforskningsinstitut KOPRI, om øget forskningssamarbejde.

OLT-topmøde i Ilulissat

Grønland har siden januar i år haft formandskabet for associationen af OLT-lande, dvs de 26 oversøiske lande og territorier, der har tilknytning til de fire EU-medlemslande Danmark, Holland, Frankrig og England, og som er omfattet af OLT-ordningen med EU. Som afslutning på formandskabet var Grønland vært ved det 11. OLT Forum og Ministermøde, som er et årligt tilbagevendende møde mellem EU-kommissionen, OLT-landene og repræsentanter for de fire medlemslande. Fra dansk side deltog europaministeren.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Under mødet drøftedes samarbejde vedrørende grøn vækst i OLT-landene, øget politisk synlighed og forhold vedrørende den ny OLT-ordning, der ventes at gælde 2014-2020.

Landsstyret fremlægger 2025-plan

Dagen før landstingssamlingens start præsenterede formanden for Grønlands landsstyre, Kuupik Kleist, landsstyrets 2025-plan *Vores fremtid – dit og mit ansvar*.

2025-planen tager udgangspunkt i en erkendelse af, at kurven for offentlig forsørgelse må knækkes, hvis der skal være råd til velfærd for kommende generationer. Planen baserer sig på 4 grundlæggende værdier:

- Bæredygtig udvikling
- Alle skal være en del af fællesskabet – fælles ansvar og samarbejde
- Større lighed
- En sund og velfungerende befolkning.

Landsstyreformanden understregede i sin fremlæggelse, at 2025-planen indeholder en række sigtemål, som vil udmønte sig i konkrete lovgivningsinitiativer, men at der naturligvis vil skulle ske tilpasninger undervejs. Planen har derfor karakter af et overordnet reform-katalog, som peger på tiltag med henblik på at skabe vækst og øget lighed i befolkningen.

I forbindelse med præsentationen var der særligt fokus på uddannelsesområdet. Knap en tredjedel af de 16-19-årige er ikke i gang med en uddannelse. Det er landsstyrets mål for 2025, at 70 pct af en ungdomsårgang skal gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Derfor fremsætter landsstyret som første skridt i udmøntningen af 2025-planerne på landstingets efterårssamling en lovpakke, som skal styrke forskolen og folkeskolen. Det understregedes, at det er en forudsætning for vækst, at der sker en omstilling af erhvervsstruktur og arbejdsmarked, og at der skabes flere højproduktive jobs. Det fremgik i øvrigt, at landsstyret allerede i indeværende år vil tage skridt til gennemførelse af 2025-planen vedrørende beskæftigelsesfremme, styrkelse af den private sektor, effektivisering af den offentlige sektor, herunder de selvstyrejede aktieselskaber, samt reformer på bolig-, skatte- og velfærdsområdet.

Vedrørende råstofsektoren fremgår det af planen, at det er landsstyrets mål, at der på sigt skal være mellem 5 og 10 aktive miner, hvoraf mindst 2 kan betragtes som storskalaprojekter, samt at mindst 50 pct af de beskæftigede i råstofsektoren skal være lokal arbejdskraft.

I en kommentar til Grønlands radioavis kaldte formanden for Det økonomiske Råd, professor Torben M. Andersen, landsstyrets plan for 'ambitiøs, men også realistisk'. Han advarede dog også om, at mange detaljer skal falde på plads, før de overordnede målsætninger kan nås.

Naalakkersuisuts 2025-plan kan hentes via hjemmesiden www.nanoq.gl.

Råstoffer

Lovende guldfund

Selskabet NunaMinerals oplyser i en pressemeddelelse, at man har gjort lovende guldfund i det såkaldte Vagar Licens-område i Sydgrønland. Området ligger ca. 25 kilometer nord for Nalunaq-guldminen ved Nanortalik. Selskabet har udtaget en række prøver til analyse, og vil gennemføre et nyt boreprogram baseret på disse resultater.

Borgermøder om London Mining-projekt i Godthåbsfjorden

I løbet af september og oktober afholdes en række borgermøder i Nuuk om et jernmineprojekt, som London Mining har ansøgt om tilladelse til i Godthåbsfjorden. Skønt projektet er omfattende – det forudses at skabe 3000 arbejdspladser, og ventes at have en ikke ubetydelig effekt på miljøet – har fremmødet ikke været overvældende, idet der til hvert af møderne har deltaget 80-100 personer. Det er fortrinsvis spørgsmål vedrørende projektets miljøpåvirkning på kort og langt sigt, der har optaget de fremmødte. Fisker- og fangerforeningen i Nuuk, NAPP, fremsatte på sidste møde forslag om, at Naalakkersuisut opretter en erstatningsfond, der kan kompensere Nuuks fiskere og fangere for de tab, de måtte lide efter minens eventuelle etablering.

Erhverv og Økonomi

Økonomisk Råds rapport

Økonomisk Råd, som blev nedsat af Naalakkersuisut i 2009, har afgivet sin tredje rapport med titlen *Naturressourcer som Vækststrategi*.

Det anføres i rapporten, at der er behov for erhvervsudvikling til sikring af økonomisk vækst, idet de offentlige indtægter med den nuværende erhvervs- og skattestruktur ikke vil kunne følge med de offentlige udgifter. Det anføres især, at indtægter fra det hidtidige hovederhverv i Grønland, rejfiskeriet, må forventes at falde drastisk efter kvotenedsættelser. Rådet peger derfor på de vækstpotentialer, der er i råstofindustrien, men opfordrer til en stram økonomisk styring til undgåelse af, hvad der i rapporten betegnes som en 'ressourceforbandelse'. Rapporten forholder sig endvidere kritisk til den grønlandske råstoffond:

"Vurderet i forhold til andre Råstoffonde har den grønlandske råstoffond ret brede og upræcist definerede rammer for anvendelse af midlerne. Dette indebærer en betydelig risiko for fejlallokering af midlerne. Det anbefales, at der formuleres mere præcise og klare regler for anvendelse af midlerne i Råstoffonden, særligt i forhold til en anvendelse, der ligger ud over et forventeligt gennemsnitligt niveau for det reale afkast.

Det er en vigtig politisk opgave at skabe forståelse for, at en udnyttelse af naturressourcerne kun kan skabe grundlag for en mere selv bærende økonomi, såfremt befolkningen er mobil og følger lokaliseringen af erhvervsmulighederne.

En udnyttelse af naturressourcerne skaber ikke automatisk en selv bærende økonomi og løser ikke det offentliges finansieringsproblemer, og der er derfor ikke grundlag for hverken at slække på en stram styring af de offentlige finanser eller en reformdagsorden.

Projekterne giver nogle muligheder, hvis de forvaltes hensigtsmæssigt, men de løser ikke automatisk de centrale samfundsøkonomiske problemer.”

Økonomisk Råds rapport kan hentes via hjemmesiden www.nanoq.gl.

Finanstilsynets ordinære inspektion i GrønlandsBanken

Finanstilsynet har offentliggjort rapport om sin ordinære inspektion i GrønlandsBanken, som blev gennemført i juli og august 2012. Det fremgår af rapporten, at der ikke er væsentlige anmærkninger, idet Finanstilsynet dog har fundet anledning til at advare om potentiel økonomisk overophedning i forbindelse med den spirende råstofindustri. Det hedder bl.a i rapporten:

”Boniteten af bankens kunder er væsentligt over gennemsnittet blandt mindre pengeinstitutter (gruppe 3 institutter). Dette skal dog ses i lyset af at udviklingen på det grønlandske ejendomsmarked har været anderledes end i Danmark, og at bankens selvstyrejede kunder har haft en pæn indtjening i de seneste år.

Finanstilsynet anførte over banken, at denne skal være agtpågivende overfor de risici, der kan opstå i forbindelse med realiseringen af større råstofprojekter.

Banken havde ved udgangen af juni 2012 opgjort det individuelle solvensbehov til 10,3 procent. Finanstilsynet fandt, at dette solvensbehov var tilstrækkeligt”.

Strid om prisundersøgelse

Fisker- og fangerorganisationen KNAPK har ladet udarbejde en analyse af priserne på de kommercielt vigtigste fiskearter. Undersøgelsen sammenligner priserne i Grønland med indhandlings- og eksportpriser i Norge, Island og Canada, og den dokumenterer ifølge KNAPK, at indhandlingsprisen i Grønland ligger markant lavere end priserne i nabolandene.

Undersøgelsen er udarbejdet af firmaet GEMBA Seafood Consulting, som udarbejdede en tilsvarende undersøgelse – med samme resultat - sidste år.

Hvor KNAPK anser undersøgelserne for at være et værktøj til kommende prisforhandlinger, kalder Grønlands Arbejdsgiverforening både dette og sidste års analyse for ’useriøs’ og præget af systematiske og strukturelle fejl. Fra arbejdsgiverside peges især på, at der er systematiske fejl i eksportstatistikken, og at denne derfor ikke kan bruges som grundlag for analyse.

SAR

I dagene 10.-14. september gennemførtes en stor rednings- og eftersøgningsøvelse ud for Grønlands østkyst under titlen SAREX Greenland Sea 2012. Øvelsen var blevet til på initiativ af Grønlands Kommando, der også varetog planlægning og ledelse af øvelsen.

SAREX foregik indenfor rammen af den SAR-aftale, som blev indgået mellem de arktiske lande under Arktisk Råds ministermøde i Nuuk, maj 2011.

Grønlands Politi, Den grønlandske beredskabskommission, Grønlands Selvstyre, Rigspolitiet og en lang række indbudte samarbejdspartnere fra de øvrige arktiske lande deltog i øvelsen.

Øvelsens scenarie var, at et krydstogtskib var forsvundet i farvandet ved Ella Ø. Fartøjet blev lokaliseret, og passagerne evakueret. Øvelsen var tilrettelagt så realistisk som muligt og foregik under ganske vanskelige forhold på grund af storm i området. Kontreadmiral Henrik Kudsk, Grønlands Kommando, vurderede efter øvelsen, at den havde været særdeles nyttig, og at den også, fordi den var vanskelig og stræbte efter at fremtvinge fejl, havde medvirket til at påvise mindre hensigtsmæssige kommandoveje og rutiner, som herefter vil kunne ændres.

Med venlig hilsen

Mikaela Engell